

Leta 1976 (oktobra meseca) je izšel še en ponatis o furlanski zgodovini in sicer krajši pregled, ki ga je napisal znani Francesco de Manzano pod naslovom »*Compendio di storia friuliana*« (Videm 1876, 198 + X strani, 8°). Ta Manzanova knjiga je z dodatkom vred, ki je tudi ponatisnjen (str. 155—190), namenjene furlanski mladini in prinaša zgodovino od začetkov do srede 19. stoletja. V počastitev stoletnice prvega izida so ponatis izdali založniki Ribis v Vidmu.

Angelo Arboit je avtor potopisnega dela o Karniji »*Memorie della Carnia*« (Udine 1871, 248 + VIII strani, 8°), ki je januarja 1976 izšlo pri založbi Forni. Delo nas popelje po Karniji in je podoba te alpske dežele sredi 19. stoletja. Knjiga »*I dialetti ladinoveneti dell'Istria*« (207 strani, 8°) univerzitetnega profesorja v Gradcu Antonia Ive je prvič izšla v Strassburgu leta 1900, aprila 1975 pa jo je ponatisnil založnik Forni. Delo je jezikoslovno ter ga je avtor posvetil istrskemu deželnemu glavarju Campitelliju. Tudi knjige »*patriarha*« furlanskega narodopisja Valentina Ostermanna (1841—1904) so deležne ponatisa. Njegova zbirka furlanskih viž, ki je izšla prvič v Vidmu leta 1892 z naslovom »*Vilotte friulane*« (400 + XXII strani, 8°), je izšla februarja 1976 v ponatisu pri videmski založbi Del Bianco (tisk Forni, Bologna), ki je bila založnik tudi prve izdaje. Drugi izdaji oziroma ponatisu je priključen še dodatek »*A vilotte friulane — appendice*« (47 + XI strani, 8°), ki ga je Ostermann izdal leta 1892. Ponatis skuša odpraviti pomankljivosti ostalih, ker želi z vključitvijo dodatnih tekstov predstaviti sodobnemu bralcu avtorja in njegovo delo. To nalogo sta opravila Gianfranco D'Aronco (str. 5—6) in Enrico Morpurgo (str. 9—26). Slednji je objavil pravo študijo o furlanskih »*vilottah*«. Celotna izdaja s ponatisi originalnih tekstov in spremnih besedil obsega preko 500 strani.

Med ponatisi, ki so izšli pred letom 1975, je tudi delo Pietra Stancovicha »*Biografia degli uomini distinti dell'Istria*«, ki je v petih zvezkih izšlo med leti 1928-9 v Trstu. V publikaciji »*Atti*«, ki jo izdaja center za zgodovinske raziskave v Rovinju (Centro di ricerche storiche) je izhajalo v nadaljevanjih (Atti I—V, 1970-4), objavljeno pa je bilo tudi separatno Ponatis tega biografskega leksikona pa ni faksimiliran in je že tretja izdaja (druga v Kopru leta 1888). O Stancovichu je ob prvem nadaljevanju ponatisa (Atti I/1970) napisal študijo Domenico Cernecca (ib. 163—175), tudi zaključek objave spremlja krajši tekst.

Branko Marušič

Vlastislav Häufler, *The Ethnographic Map of the Czech Lands 1880—1970*. Rozpravy Československé Akademie věd, Rada Matematických a přírodních věd, Ročník 83, sešit 6, Praha 1973, 100 str. in 2 zemljevida.

Delo Vl. Häuflerja opisuje razvoj narodnostne strukture na ozemlju današnje Češke v okviru CSSR v letih 1880 do 1970. Delo je razdeljeno na štiri poglavja, za slovenskega zgodovinarja sta zlasti zanimivi prvo in drugo. V prvem poglavju avtor ob obširnem navajanju literature na splošno obravnava problematiko zemljevidov, ki ponazarjajo etnično strukturo, vprašanje »definiranja narodnosti« v statistiki, kot tudi definiranja naroda po čeških avtorjih v preteklosti in sedanjosti ter literature, ki obravnava etnično strukturo v čeških deželah. Na Češkem so v letih 1880 do 1971 izvedli 10 popisov prebivalstva: 4 popise so izvedli v času Avstro-Ogrske (1880, 1890, 1900, 1910) dva v času med obema vojnama (1921 in 1930), nacisti so izvedli svoj popis prebivalstva 1939, ki se ga pa Häufler le dotakne. V času po drugi svetovni vojni so bili izvedeni trije popisi prebivalstva (1950, 1961 in 1971). Ob teh popisih so bili uporabljeni različni kriteriji ugotavljanja narodnostne pripadnosti prebivalstva. V letih 1880 do 1910 so ugotavljali občevalni jezik, 1921 materinski jezik, 1930 narodnost, ki jo splošno opredeljuje materinski jezik, 1939 pripadnost kulturnemu krogu in jezik, 1950 narodnost, 1961 in 1971 pa narodnost in materinski jezik.

V drugem poglavju Häufler obravnava razvoj etnične strukture v čeških deželah od 1880 do 1930. V letih 1880 do 1910 se etnična struktura v čeških deželah praktično ni spremenila, zaznaven je celo majhen porast deleža češkega prebivalstva (od 62,51 % na 62,85 %), vendar ugotavlja avtor anomalije pri popisovanju kot tudi izseljevanje Čehov iz čeških dežel kot razlog za to, da gibanje deleža češkega prebivalstva na Češkem, Moravskem in češkem delu Šlezije v tem času ni v skladu z relativno večjim naravnim prirastkom češkega prebivalstva v primerjavi z nemškim. Kot primer anomalije pri štetjih prebivalstva navaja, da so leta 1900 našteji